

Německý motor nechce nastartovat. Česko zoufale přihlíží

– TEXT – Vojtěch Wolf – FOTO – Reuters, Volkswagen

Ačkoliv oficiální údaje za celý rok ještě nejsou k dispozici, je takřka jisté, že německá ekonomika skončila loni v recesi.

Tamní ekonomové a průmyslové svazy málokdy najdou takovou názorovou shodu. Teď jasno mají – rok 2023 byl rokem stagnace. A bolehavy Německa cítí už několik měsíců i český průmysl. Obzvláště firmy, které sousedům dodávají součástky a výrobky do aut.

„Samozřejmě jsme zaznamenali pokles výroby již během loňského roku,“ potvrdil Ekonomu majitel skupiny Brano Group Pavel Juříček. Při vysokých cenách zdejších podniků zadávají německé firmy zakázky do Turecka, Rumunska, Maďarska, Polska nebo Číny. Někdy tam zaplatí až o 50 procent méně. „Proto se dá očekávat velký problém průmyslu,“

Německo trápí vysoké ceny energií a pokles globální poptávky. Automobilky prohrávají ve výrobě elektromobilů.

dodal šéf firmy produkující dveřní systémy, pedálové sestavy a další díly. I když vytváří široké portfolio zákazníků napříč kontinenty, Německo je pro ni stále klíčové.

Situace tamního byznysu se přitom letos příliš nezlepší. Zemi trápí problémy související se stále vysokými cenami energií, globální poptávka klesla a automobilky zaostávají v závodě o dominantní postavení ve výrobě elektromobilů. I Mezinárodní měnový fond předpovídá, že Německo bude jedinou ekonomikou

G7, která v roce 2023 poklesne, a očekává se, že jeho růst ve výši 0,9 procenta zůstane v roce 2024 výrazně pod průměrem vyspělých ekonomik, který činí 1,4 procenta.

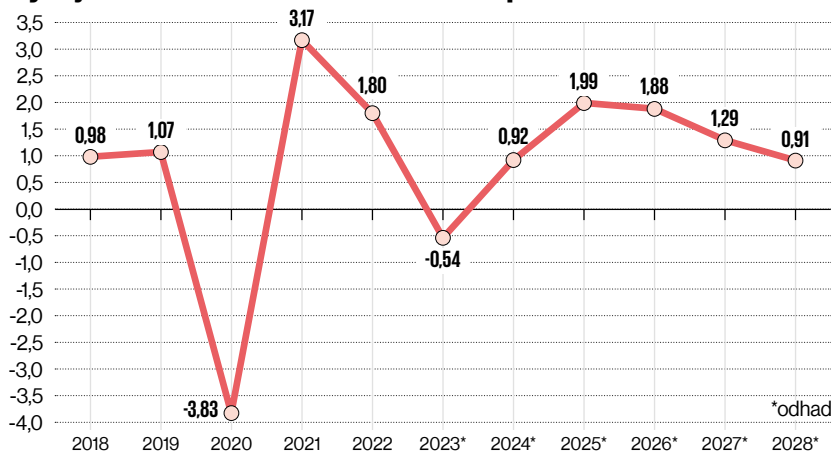
„Co se týče německého růstu v letošním roce, jsme poměrně pesimističtí,“ potvrdil agentuře Bloomberg Stefan Schneider, hlavní ekonom Deutsche Bank Research pro Německo. „Kombinace cyklických a strukturálních tlaků v současné době drtí naději, že se zemi podaří dostat z bludného kruhu a v dohledné době se vrátit k dřívějším tempům růstu ve výši 1,5 až dvě procenta.“

Situace už má v novém roce své projevy. Podle dat společnosti Dealogic se v prvních deseti dnech v oblasti fúzí a akvizic uzavřely v Německu transakce v celkové hodnotě 113 milionů dolarů, zatímco ve stejném období loňského roku to bylo 876 milionů.

I údaje z průmyslu ukázaly sestupný trend – v listopadu se v meziměsíčním srovnání propadla průmyslová produkce o 0,7 procenta, klesá už šest měsíců a je na tříletém covidovém minimu. Země, která byla dlouhé roky považována za motor eurozóny, tak v současnosti není schopna tento motor znovu zažehnout.

„K nejistotě přispívá i přechod na klimaticky neutrální zemi a velké množství investic, které je třeba provést, než bude tato změna v určitém okamžiku generovat příjmy,“ přidala Gabriele Widmannová, ekonomka

Vývoj německého hrubého domácího produktu (v%)

Zdroj: IMF, publikováno v říjnu 2023

Dekabank. „To je něco, co bude v letošním roce a v příštích letech představovat velkou zátěž.“

Zelený plán je na překážku

Loni na podzim se zhroutil i plán vlády kancléře Olafa Scholze (SPD) na podporu tamního průmyslu z takzvaného covidového fondu. Celkem mělo jít asi o 60 miliard eur (kolem 1,5 bilionu korun) na pomoc firmám a lidem při takzvané zelené transformaci. Jenže koncem listopadu Ústavní soud v Karlsruhe uvedl, že peníze, které si vláda půjčila v roce 2021, takto využít nelze. Chybí tak desítky miliard eur na dotování cen energií a nejrůznější formy podpory zelené tranzice.

Ministři od té doby sestavili přepracované rozpočty na roky 2023 a 2024. Větší otázka, jak přebudovat ekonomiku, aby se vyrovnala s roky

Německá průmyslová produkce dál klesá.

Automobilky raději zakázky dávají do jiných zemí než do Česka, ceny jsou někde nižší o polovinu.

nedostatečných investic, ale zůstává nezodpovězena, protože vláda naráží na ústavně zakotvený limit pro zadlužování. Ten vyžaduje téměř vyrovnané rozpočty. Bez vládní intervence se ale německý průmysl patrně jen těžko posune kupředu.

Stačí se podívat, jaké má zelená politika a výpadek desítek miliard eur dopady na život v zemi. O rok dříve

K nejistotě přispívá i přechod na klimaticky neutrální stát a s tím spojené velké množství investic.

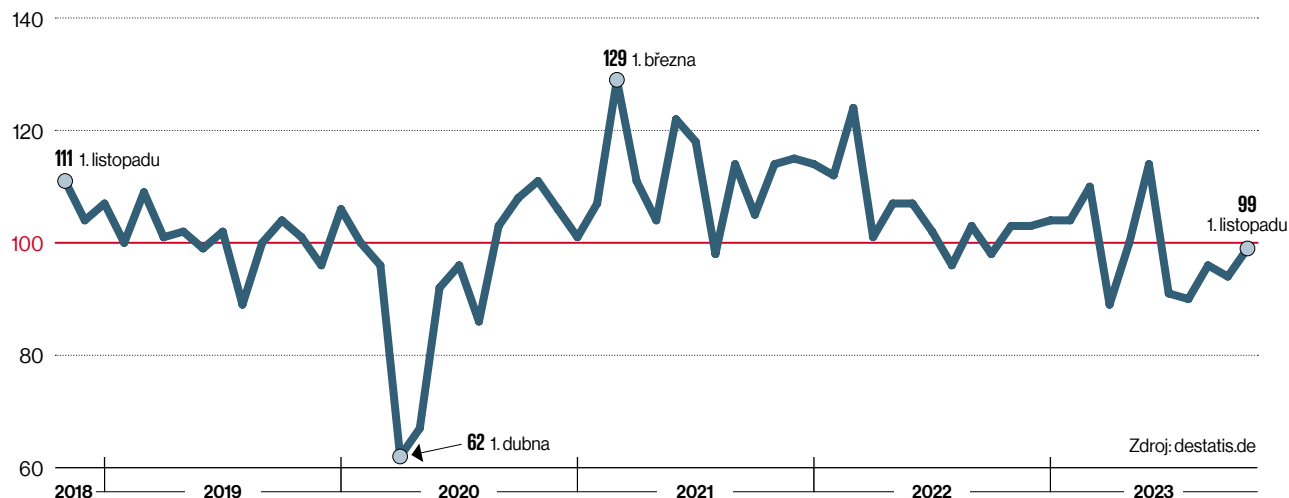
skončily dotace na nákup elektromobilů, zemědělcům se snížily dotace na naftu a ze zemědělské techniky se bude muset platit silniční daň. To na přelomu roku vyústilo v zablokování dopravy po celé zemi. Další a delší stávky ve vlakové dopravě jsou na spadnutí.

To má za následek vzestup krajně pravicové Alternativy pro Německo, jíž se pro regionální volby koncem tohoto roku předpovídá úspěch ve východních spolkových zemích.

Německo má tedy dost problémů spojených s energetickou krizí i přechodem na bezemisní ekonomiku a Česko, které se dosud ekonomicky nedostalo na předcovidovou úroveň, se nemůže spoléhat na to, že jeho vlastní hospodářské obtíže může tradiční obchodní spojení se sousedem pomoci odstranit.

Objem nových zakázek německého průmyslu

(rok 2015 je brán jako 100)

Německá gravitace je příliš silná

„Česko roste, ale i klesá s Německem. Mnohokrát už nás vytáhlo ze dna, ale tentokrát má svých problémů dost. O to naléhavěji a usilovněji by se český byznys měl porozhlédnout po dalších příležitostech a zkusit se prosadit na zahraničních trzích i na domácím trhu s hotovými výrobky a kompletními službami, jak už to i někteří

udělali a úspěšně,“ poukázala hlavní ekonomka Raiffeisenbank Helena Horská. V praxi vidí, že přeorientovat se na jiné trhy, zejména mimo EU, se českým podnikům stále nedaří. „Ve statistice za loňský rok se objevují jen slabé náznaky. Gravitace síla ekonomiky Německa je stále velmi silná.“

Německo zůstává hlavním obchodním partnerem Česka, mívá tam

30 procent exportu. Tato orientace se těžko mění i proto, že je to dlouhodobý stav a trvá již od vzniku samostatné České republiky v roce 1993. V krátkodobém horizontu nelze očekávat výrazný posun, někteří se ale dívají dál. „Diverzifikace exportu je s ohledem na stabilní růst ekonomiky zcela jistě žádoucí. Je to jedna z priorit Exportní strategie

Zelená doktrína je pro Německo zátěží. Větrné parky, jako je tento v Krauschwitzu, jsou nákladné a stát už je nemůže dotovat.

Česko roste, ale i klesá s Německem. Mnohokrát už nás vytáhlo ze dna, ale tentokrát má Německo svých problémů dost.

Česka, a vzhledem k tomu věříme, že v delším časovém období se tohoto cíle podaří dosáhnout,“ prohlásil analytik Hospodářské komory Roman Renda.

V bolestném přerodu tedy bude německá ekonomika Česko stahovat ještě alespoň letos dolů. Analytici tempo růstu začínají přehodnocovat a dřívější odhady mívá směrem

dolů, někam pod jedno procento. „To je dáno právě horšími vyhlídkami na vývoj v zahraničí a pociťují to exportně orientované ekonomiky, jako je ta česká či německá,“ komentoval trend Jakub Seidler, hlavní ekonom České bankovní asociace.

Rok částečně rozhodne vývoj inflace

Výroba automobilů v Německu skončila v roce 2023 o více než 10 procent níž, než kde byla v roce 2019. „U nás je situace příznivější, ve srovnání s tímto předpandemickým rokem je výroba o více než 15 procent vyšší, ale strukturální změny v evropském automobilovém sektoru dříve či později dolehnou i na náš automotive, kterému se loni poměrně dařilo navzdory

I Česko uvázlo na hraně stagflace a recese. Tempo růstu cen ale klesá a s poklesem inflace by mohli lidé začít utrácet.

některým problémům v dodavatelských řetězcích,“ odhadl Seidler.

Podle expertů Česko ale v podstatě uvázlo na hraně stagnace a mírné recese. Také český průmysl zatěžuje přechod k zelené dohodě. „Základní problém bude stejný jako v minulém roce a nejspíš i v dalších několika letech, a sice jak se vypořádat se zdražením energií jak v důsledku chování Ruska, tak prosazování

zelené dohody,“ říká Michal Skořepa, analytik České spořitelny.

Podle názoru České národní banky a dalších ekonomů by letos ve prospěch Česka mohlo hrát očekávané snížení inflace, která se v posledních letech propadla do nižší spotřeby a tím i do úbytku zakázek. „V pomyslném hlavním scénáři svých úvah o vývoji české ekonomiky očekávám, že se v průběhu letošního druhého pololetí dostane k úrovni dvouprocentního cíle. To by velmi pomohlo zlepšit náladu na straně domácností a oživilo jejich spotřební výdaje,“ řekl za zastávce této predikce Radomír Jách, hlavní ekonom Generali Investments CEE.

Přesto zástupci českých firem jmenují vysoké ceny energií a vstupů, zejména ve srovnání se zahraniční konkurencí, za významné problémy, s nimiž mají na mezinárodním trhu horší postavení. Jejich důvěra v domácí ekonomiku zůstává pod dlouhodobým průměrem a je aktuálně na úrovni 93,5 bodu. Podle podnikatelů je teď na státu, aby pomohl českou ekonomiku rozjet. Zatímco pokulhává, jiné země v regionu jako třeba Polsko či celé Pobaltí od pandemie zvýšily svůj ekonomický výkon zhruba o 10 procent. Mimo jiné není jejich připoutanost na Německo zcela tak výrazná.

„Jsme přesvědčeni, že nezanedbatelná je a bude role státu – a tam by měla být napnuta maximální snaha vlády – jednak do oblasti strategických investic (doprava, energetika atd.) a zejména v případě investic do vědy, výzkumu, kde je nutné i podpořit motivaci firem, tedy k soukromým investicím do oblasti, která je naprosto zásadní pro zvrát již mnohokrát popsanych trendů ekonomiky ČR,“ prohlásil Josef Jaroš, předseda Asociace malých a středních podniků. ■

Zahraníční obchod se zbožím Česko–Německo

	absolutně (v mld. Kč)		
	obrat zboží	vývoz zboží	dovoz zboží
2005	1255	662	592
2006	1314	693	621
2007	1418	740	678
2008	1375	728	647
2009	1244	687	557
2010	1391	770	621
2011	1517	836	680
2012	1540	854	686
2013	1580	874	706
2014	1819	1010	809
2015	1904	1049	855
2016	1920	1060	860
2017	2023	1119	904
2018	2059	1132	927
2019	2063	1146	917
2020	1843	1043	800
2021	2062	1158	904
2022	2339	1329	1009
2023*	2167	1251	915

* do listopadu

Zdroj: Český statistický úřad